

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Верховною Радою України 7 грудня 2017 року було прийнято прогресивний Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Вказаним Законом України було визначено організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Зокрема, було запроваджено додатковий механізм захисту потерпілої особи, а саме обмежувальний припис стосовно кривдника – встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов’язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи.

Упродовж 2020 року до Національної поліції України надійшло 208 784 заяв, повідомлень про вчинені правопорушення та інші події, пов’язані з домашнім насильством.

За результатами розгляду вказаних заяв та повідомлень поліцейськими складено понад 132,7 тис. адміністративних протоколів за фактами вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (стаття 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Усього поліцейськими виявлено та припинено понад 133,6 тис. адміністративних правопорушень за статтею 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення та майже 96,2 тис. осіб, які їх учинили, з них 12,2 тис. (12,6 %) – повторно.

Протягом 2020 року розслідувано 3319 кримінальних проваджень за кримінальними правопорушеннями, пов’язаними з домашнім насильством, з них за статтею 115 (Умисне вбивство) Кримінального кодексу України – 74, за статтею 121 (Умисне тяжке тілесне ушкодження) – 77, за статтею 122 (Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження) – 64, за статтею 125 (Умисне легке тілесне ушкодження) – 1118, за статтею 126 (Побої і мордування) – 140,

за статтею 126-1 (Домашнє насильство) – 1669.

На обліку в Національній поліції України у 2020 році перебувало понад 81,9 тис. осіб, які вчинили домашнє насильство, з яких 126 – у зв'язку з виданням обмежувального припису.

Поряд з тим, у 2020 році за результатами розгляду заяв, поданих, зокрема, адвокатами безоплатної правової допомоги судами винесено 237 обмежувальних приписів.

Підрозділами ж дізнання Національної поліції за 2020 рік розпочато 210 кримінальних проваджень за фактами виявлення злочинів, відповідальність за які передбачена статтею 390-1 Кримінального кодексу України. Це свідчить про те, що особи яким судами встановлюються обмежувальні заходи, часто не дотримуються встановлених обмежень та повторно ставлять під загрозу життя та здоров'я потерпілих осіб.

Варто також відзначити, що процес збирання доказів та притягнення кривдника до кримінальної відповідальності за порушення обмежувального припису (стаття 390-1 Кримінального кодексу України) є доволі проблематичним, особливо в частині заборони наблизатися до постраждалої особи на визначену відстань, коли інших доказів, крім свідчень постраждалої, немає.

Зважаючи на це, а також те, що відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» контроль за виконанням кривдниками таких спеціальних заходів протягом строку їх дії здійснюють підрозділи Національної поліції, законопроектом пропонується вирішення питання про вироблення ефективних засобів доказування та відповідного контролю, спираючись на позитивний досвід європейських країн.

Зокрема, в Іспанії, Грузії, Румунії та Австрії для контролю за виконанням кривдником обмеження щодо наближення до постраждалої особи використовують електронні браслети для кривдників та спеціальні електронні пристрої для постраждалих осіб, які надсилають інформацію про наближення кривдника.

Враховуючи викладене вище та для належного контролю за виконанням кривдниками заборони наблизатися до потерпілої особи, а також недопущення повторної віктимізації потерпілої особи, законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Кодексу України про адміністративні правопорушення, та ряду статей Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України, Кримінально-виконавчого кодексу України з метою запровадження додаткового

запобіжного механізму у вигляді застосування електронних засобів контролю за кривдником.

2. Цілі та завдання прийняття проекту закону

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству» (далі – законопроект) розроблено з метою врегулювання питання застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству в частині застосування електронних засобів контролю, які відстежують виконання кривдником вимог обмежувальних приписів та обмежувальних заходів і стосуються заборони наблизитися до потерпілої особи.

3. Загальна характеристика та основні положення нормативно-правового акта

Законопроектом пропонується внести зміни до ряду законодавчих актів у частині застосування електронних засобів контролю, які відстежують виконання кривдником вимог обмежувальних приписів та обмежувальних заходів, а також заборони наблизитися до потерпілої особи.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правову базу в даній сфері правового регулювання становлять Конституція України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України, Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

5. Фінансово-економічні обґрунтування

Реалізація положень законопроекту здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідний рік, а також за рахунок інших джерел.

Народні депутати України

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Бакумов Олександр Сергійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000F7C82E006CA88E00
Дійсний до: 19.01.2023 0:00:00

Бакумов О. С. (посв. № 374)

та інші

Апарат Верховної Ради України
№ 374д9/1-2021/181337 від 03.06.2021

531225